

Miljö- och byggnämnden

Erik Casselbrant
miljö- och byggchef
erik.casselbrant@stromsund.se
0670-163 79

Naturvårdsverket

Yttrande gällande Naturvårdsverkets underrättelse från Norge om detaljplanering av Joma gruvor, Röryrvik kommun

Naturvårdsverkets ärendenummer NV-04640-23, Joma gruvor

Sammanfattning

Esbokonventionen reglerar hur gränsöverskridande miljöeffekter ska hanteras vid miljöprövningar med mera. I aktuellt fall har en detaljreguleringsplan (ungefärlig motsvarighet till detaljplan) upprättats i Röryrviks kommun med tillhörande konsekvensbeskrivning. Naturvårdsverket har skickat detaljreguleringsplanen och dess konsekvensbeskrivning på remiss till bland annat Strömsunds kommun. Kommunens synpunkter tillsammans med övriga remissinstansers synpunkter sammanställs av Naturvårdsverket och skickas sedan vidare till norska myndigheter.

Beslutsunderlag

Naturvårdsverkets remiss, NV-04640-23, 2023-06-09
Planbeskrivelse Detaljreguleringsplan for Joma Gruver (Plan ID 5043-2018001)

Beskrivning av ärendet

Detaljreguleringsplanen gäller återstart av Joma gruva med anrikningsverk. I planen ingår att även ta emot råmalm från Stekkenjokk för upparbetning i anrikningsverket. Totalt rör det sig om cirka 13 miljoner ton råmalm med en driftsperiod om cirka 20 år. Det är i första hand koppar och zink som kommer att utvinnas.

Malmen i Joma och i Stekkenjokk är sulfidmalm, vilket innebär hög andel svavel i malmen. Enligt uppgifter i planen så innehåller malmen cirka 1,5% koppar och 1,5% zink samt cirka 30% svavel. Det innebär att för varje ton koppar som utvinns blir det cirka 20 ton svavel i gruvavfallet som läggs på deponi. Grov räknat så kommer gruvavfallet efter avslutat gruvdrift innehålla 4 miljoner ton svavel utöver det svavel som finns där idag sedan tidigare gruvdrift. Därutöver finns det andra metaller i avfallet som inte har utvunnits i processen, exempelvis bly, arsenik, kadmium och krom (metaller som omnämns i planen). Riskerna med svavel i en deponi är dess kraftigt försurande egenskaper som dessutom påverka lakbarheten av metaller.

Miljö- och byggnämnden

Enligt de beskrivningar som finns i detaljreguleringsplanen sker följande prövningar för återstart av Joma gruva, benämnda nedan och tolkade utifrån motsvarande lagstiftning i Sverige. Aktuellt ärende antas vara en detaljplan utifrån motsvarande plan och bygglag. Detaljplanen visar Röyrviks kommuns syn på vad som är lämplig markanvändning inom det område planen avser. I aktuellt fall, om planen antas, anser kommunen att marken i första hand ska nyttjas för gruvindustri. För att sedan kunna starta upp en gruva krävs en koncession enligt Norges motsvarighet till minerallag. Därutöver krävs tillstånd motsvarande en miljöbalksprövning. Det är otydligt i detaljreguleringsplanen huruvida gamla tillstånd från tidigare drift kan nyttjas för återuppstart av gruvan eller om nytt motsvarande miljötillstånd kommer att behövas innan uppstart kan bli aktuell. Det nämns dock i slutet av plandokumentet att utsläppstillåtelse krävs från Miljödirektoratet och att krav på rening och utsläpp kommer att regleras i den processen.

Området som detaljplanen berör ligger inom Ångermanälvens avrinningsområde. Området avvattnas via bäckar till sjön Vekteren, via Limingen till Kvarnbergsvattnet i Strömsunds kommun. Kvarnbergsvattnet är kommunal vattentäkt. Det finns en avtappningsmöjlighet från Limingen till Tunnsjön som inte rinner in i Sverige utan vidare ut i Atlanten.

Detaljreguleringsplanen och dess konsekvensbeskrivning har i princip ingen konsekvensbeskrivning kring eventuella effekter för markanvändningen på svensk sida. Gruvområdet och dagbrottet ligger cirka 4 kilometer fågelvägen från riksgränsen och industriområdet med anrikningsverk cirka 6 kilometer från riksgränsen. I direkt anslutning riksgränsen på svenska sidan finns riksintresse för friluftsliv samt i närområdet även Natura 2000-områden och naturreservat. Det finns även turistföretag som nyttjar närområden för sin verksamhet. Eventuella konsekvenser utifrån buller, dammspridning eller habitatpåverkan som skulle påverka svenska sidan av riksgränsen omnämns inte.

Strömsunds kommuns yttrande är på grund av den korta handläggningstiden lämnat på direktdelegation från kommunstyrelsens ordförande Susanne Hansson till miljö- och bygghuvud Erik Casselbrant.

Kommunens yttrande

Konsekvensbeskrivningen till detaljreguleringsplanen behöver kompletteras med en beskrivning av konsekvenser för ett haveri med okontrollerat utsläpp av gruvavfall. Vilka ämnen som kommer att spridas och vilka effekter dessa föroreningar kommer att få samt hur långt nedströms dessa effekter kommer att märkas. Särskilt viktigt är att beskriva effekterna i Kvarnbergsvattnet som är en kommunal dricksvattentäkt. Det bör även finnas en handlingsplan över vilka åtgärder som kan vidtas för att minska effekterna av ett sådant utsläpp och på vilket sätt som informationen ska spridas i händelse av ett haveri.

Konsekvensbeskrivningen behöver även kompletteras med en särskild avdelning som belyser gränsöverskridande effekter. Exempel på gränsöverskridande effekter som bör omnämnas i konsekvensbeskrivningen är eventuella förskjutningar i habitatval för vilda arter eller ren till följd av gruvverksamheten. Påverkan på djurlivet skulle kunna bero på buller, mänsklig aktivitet eller damning. Det bör även framgå eventuella effekter på svenskt friluftsliv och turism inklusive turistföretags verksamhet.

Miljö- och byggnämnden

Om det kommer att ske en prövning motsvarande miljö tillstånd enligt miljöbalken där kommunen blir involverad i prövningsprocessen räcker det att det finns inskrivet i plandokumentet att en sådan utredning ska ingå i miljöprövningen.

Yttrandet skickas till

Naturvårdsverket, ärende NV-04640-23

För Strömsunds kommun

Erik Casselbrant
miljö- och byggchef